

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/60/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5715213212
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Beniačová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:5715213212.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a členov senátu Mgr. Márie Kašíkovej a Mgr. Františka Dulačku, v právnej veci žalobkyne: Y. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/XX, O. O., za účasti: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie Legionárov 5, Prešov, IČO: 42 17678, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený: JUDr. Ján Havlát, advokát so sídlom G. B. X, X., o určenie neplatnosti revolvingovej zmluvy, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 17C/98/2015-217 zo dňa 9. júna 2017, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie mení tak, že určuje, že Zmluva o revolvingovom úvere 8500048730 zo dňa 21.05.2014, uzatvorená medzi žalobkyňou ako dlžníčkou a žalovaným ako veriteľom, je **n e p l a t n á**.

Žalobkyni a Združeniu na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie Legionárov 5, Prešov, IČO: 42 17678 **p r i z n á v a** voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti revolvingovej zmluvy č. 8500048730 zo dňa 21.05.2014, uzavretej medzi ňou a žalovaným (výrok I.). Žalovanému voči žalobkyni priznal právo na 100 %-tnú náhradu trov konania (výrok II.).

2. Vychádzajúc zo záverov zrušujúceho uznesenia krajského súdu, ktorým bol predchádzajúci rozsudok vydaný súdom prvej inštancie v prejednávanej veci zrušený, zaoberal sa okresný súd posúdením existencie naliehavého právneho záujmu žalobkyne na ňou žiadanom určení. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa sa domáhala požadovaného určenia výlučne z dôvodu neprimerane vysokých úrokov dojednaných v zmluve o revolvingovom úvere, a to vo výške 70 %, ktoré boli pre ňu neúnosné. Z vyjadrenia žalobkyne zistil, že táto nemala v úmysle žalobu podávať, ale urobila tak až na základe iniciatívy Združenia na ochranu občana spotrebiteľa. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že žalobkyňa celú istinu z poskytnutého úveru už zaplatila. Úroky nezaplatila, teda, ak by aj úroky boli dojednané neplatne, nemohla by sa domáhať vydania bezdôvodného obohatenia. V prípade, že by žalovaný pristúpil k vymáhaniu týchto úrokov, súd by prejudiciálne musel skúmať platnosť, resp. neplatnosť dojednania takejto výšky úrokov. Okresný súd konštatoval, že určovacia žaloba by žiadnym spôsobom postavenie žalobkyne v danom prípade nezmenila. Keďže predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je preukázanie naliehavého právneho záujmu na takomto určení a žalobkyňa ho nepreukázala, žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalovanému, ktorý mal vo veci plný úspech, priznal voči žalobkyni právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

3. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalobkyňa a žiadala, aby ho odvolací súd zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Namietala, že okresný súd poukazoval na „doterajšiu ustálenú rozhodovaciu prax súdu“ v obdobných veciach. V odôvodnení rozsudku však bližšie neuviedol, ktoré rozhodnutia túto prax vytvárajú. Naopak, z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp.zn. 1 Cdo 320/2013 z 24. novembra 2015) vyplýva, že Najvyšší súd SR sa stotožnil s rozsudkami súdov nižších inštancií, ktoré určili neplatnosť úverovej zmluvy, najvyšší súd tak nemal pochybnosti o existencii naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti právneho vzťahu. Okrem toho, okresný súd nesprávne rozhodol aj o trovách konania, mal aplikovať § 257 CSP a z dôvodu ochrany spotrebiteľa nepriznať nárok na náhradu trov konania žalovanému.

4. Žalovaný sa k odvolaniu žalobkyne písomne nevyjadril.

5. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania (§ 379 a § 380 CSP) a po nariadení pojednávania a opakovaní dokazovania (§ 374 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP) rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku.

6. Na pojednávaní pred odvolacím súdom žalobkyňa uviedla, že z poskytnutého úveru žalovanému uhradila istinu. Bez rozhodnutia o neplatnosti uvedenej zmluvy však nemá istotu, či nebude žalovaný od nej žiadať úhradu aj dojednaných úrokov z poskytnutého úveru. Odvolací súd na tieto tvrdenia žalobkyne v zmysle § 296 CSP prihliadal. Podľa tohto zákonného ustanovenia sa v konaniach v spotrebiteľských sporoch ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania a zákonnej koncentrácii konania nepoužijú a spotrebiteľ môže predložiť, alebo označiť všetky dôkazy a skutočnosti na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, t.j. do vyhlásenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

7. Právny zástupca žalovaného nespochyboval tvrdenia žalobkyne, že z jej strany bola žalovanému uhradená istina vo výške skutočných súm, ktoré jej na základe zmluvy o úvere poskytol.

8. Z uvedených zistení vyplýva, že na podanie žaloby o peňažné plnenie je aktívne legitimovaný iba žalovaný, ako veriteľ - nebankový subjekt, ktorý takúto žalobu nepodal. Žalobkyňa tak nemá možnosť žiadať posúdenie platnosti úverovej zmluvy. Je nepochybné, že žalobkyňa potrebuje mať vyriešenú otázku, aký je jej skutočný dlh nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov v prípade čiastočnej neplatnosti zmluvy týkajúcej sa odplaty (úrokov). Jej postavenie sa stane istejšie, nebude vystavená sankciám za nezaplatenie odplaty. Žalobkyňa už v konaní pred súdom prvej inštancie uvádzala, že dojednané úroky sa jej javia neprímerane vysoké, ktorá skutočnosť ju viedla k podaniu predmetnej žaloby. Žalobkyňa sa teda podanou žalobou snažila ustáliť rozsah plnenia, ktoré je povinná poskytnúť žalovanému z uzavretej zmluvy. Krajský súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, dospel k záveru, že žalobkyňa má na žiadanom určení naliehavý právny záujem.

9. V súvislosti s podaním žaloby na určení neplatnosti právneho úkonu považuje krajský súd za nutné zdôrazniť, že k podaniu predmetnej žaloby došlo dňa 16.09.2015. V tom čase bol platný zákon č. 99/1963 Zb.- Občiansky súdny poriadok, ktorý, okrem iného, upravoval v § 80 písm. c) možnosť návrhom na začatie konania uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Civilný sporový poriadok, ktorý nahradil s účinnosťou od 01.07.2016 doterajší procesný predpis Občiansky súdny poriadok, vychádza z princípu okamžitej aplikability procesných noriem, ale rešpektuje procesný účinok úkonov vykonaných pred týmto dátum, ktorý zostal zachovaný aj po 30.06.2016. V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 01.07.2016 účinnej právnej úpravy o obsahu žaloby (§ 137 CSP) sa nemôžu uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri žalobách podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď tiež závery vyjadrenie v rozhodnutí Ústavného súdu SR, sp.zn. PL ÚS 36/1995). Podanie žaloby bolo preto nutné posudzovať v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, krajský súd sa preto zaoberal vyhodnotením existencie naliehavého právneho záujmu žalobkyne na žiadanom určení.

10. Žalobkyňa poukazovala na neprímeranú výšku zmluvných úrokov, ktorú mala uhradiť z poskytnutej čiastky úveru v rozsahu 70 %. Odvolací súd mal zo žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru/zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 21.05.2014 uzavretej medzi žalobkyňou ako dlžníčkou a žalovaným ako

veriteľom preukázané, že žalovaný sa zaviazal poskytnúť žalobkyni úver 1.500 Eur, splatný formou 36-tich mesačných splátok vo výške 85,15 Eur. Celková čiastka, ktorú mala žalovaná ako dlžníčka zaplatiť, predstavovala sumu 3.065,40 Eur. Ročná úroková sadzba úveru bola určená v rozsahu 70 %. Aj keď ustanovenie o civilnom-právnej úzere (§ 39a Občianskeho zákonníka) je v našom právnom poriadku účinné až od 01.06.2014, podľa doterajšej právnej úpravy takáto úzera odporuje dobrým mravom podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vo veciach tzv. nebankových subjektov sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky. Rozhodne nie však viac ako 100 % oproti priemeru bánk a musia sa zohľadniť aj osobitosti prípadu. Odvolací súd z vlastnej činnosti, ale aj z rozhodnutí iných súdov (porov. stránka MS SR v časti Komisia na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách) má poznatky, že úverovanie nebankoviek je pridrahé a pre sociálne slabšie obyvateľstvo to spôsobuje nezanedbateľné ťažké životné situácie. Súvisí to s výrazným nárastom dlhu o sankcie, ktoré predstavujú per anum desiatky percent. Na kategóriu dobrých mravov je potrebné osobitne prihliadať pri spotrebiteľských zmluvách. Pojem „dobré mravy“ Občiansky zákonník nedefinuje. Je tomu tak preto, lebo dobré mravy podliehajú spoločenskému vývoju, ale taktiež preto, že vo všetkých jednotlivostiach by bolo ťažké ich vystihnúť. Vo všeobecnosti však možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru všeobecne platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel spoločnosti všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno označiť za činnosť proti dobrým mravom.

11. Podľa ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, účinného ku dňu uzatvorenia zmluvy, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadu sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

12. Uvedené ustanovenie nemožno vykladať tak, aby do odplaty obvykle požadovanej na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch, sa zahrňovali i údaje o tých subjektoch finančného trhu, ktoré poskytujú neprímerané, až úžernícke úroky. Pripustenie takejto možnosti nebolo vôľou zákonodarcu, a preto pre účely zistenia výšky obvyklej odplaty sa musí vychádzať z údajov finančných inštitúcií poskytujúcich spotrebiteľské úvery za primerané odplaty, riadiac sa zásadou dobrých mravov, upravenou v ustanovení § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

13. Pri dojednávaní úrokov koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je také konanie veriteľa, ktorý sa pri poskytnutí peňažných prostriedkov uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty za užívanie poskytnutých finančných prostriedkov a ktorý svoje voľné finančné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu a dohodu o úrokoch často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby veriteľ v takejto situácii poskytoval dlžníkovi neprímerané, až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek.

14. V súdnej veci bola v revolvingovej zmluve dohodnutá úroková sadzba úveru podstatne prevyšujúca priemerné úrokové miery z úverov bánk v druhom štvrtroku roku 2014 pri spotrebiteľských úveroch s dobou splatnosti od 1 do 5 rokov, ktorá bola 12,63 %. Na uvedený údaj poukazovala žalovaná v podanej žalobe a preukazovala ho pripojeným výpisom týchto priemerných úrokových mier, s obsahom ktorých sa v rámci zopakovania dokazovania oboznámil aj odvolací súd pojednávani konanom dňa 25.04.2018. Dohodnutá úroková miera tak podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru, preto krajský súd dospel k záveru o neplatnosti dojednania úrokov pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Predmetná zmluva je pre jej rozpor s dobrými mravmi už s ohľadom na dohodnutý úrok v absolútne neprímeranej výške, ktorý žalovaný od žalobkyne požadoval, v celom rozsahu neplatná (viď rozsudok NS SR sp.zn. 1 M Cdo 1/2009 zo dňa 31.07.2009).

15. Vychádzajúc z týchto záverov preto krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe vyhovel.

16. Na záver považuje krajský súd za potrebné opätovne (ako vo svojom predchádzajúcom uznesení vydanom v prejednávanej veci dňa 16. 11. 2016) uviesť, že v konaní subjekt Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS vystupoval pôvodne ako vedľajší účastník v zmysle ust. § 93 ods. 2, 3 O. s. p. účinného do 30.06.2016. Podľa týchto ustanovení ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh. Uvedený inštitút poskytoval priestor na ochranu spotrebiteľského práva bez ohľadu na to či sa jedná o spotrebiteľskú vec individuálnu alebo sa týka skupiny spotrebiteľov a bez ohľadu na to či spotrebiteľ vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného. Zákon priamo umožňoval občianskemu združeniu, predmetom ktorého činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, zúčastniť sa konania a dával mu rovnaké práva a povinnosti, ako má účastník konania, v tomto prípade nebolo nutné preukazovať právny záujem na veci.

17. Ustanovenia nového procesného predpisu - CSP inštitút pôvodného vedľajšieho účastníka nepoznajú, upravujú procesný inštitút tzv. intervenienta (§ 81 a nasl. CSP). Podľa § 81 CSP intervenient je ten, kto sa zúčastňuje na konaní popri žalobcovi alebo žalovanom a má právny záujem na výsledku konania. Združenie nemá postavenie ani osobitného subjektu podľa § 95 CSP, o „přibratí“ do konania ktorého by mal rozhodnúť súd. Odvolací súd vychádzal zo záveru, že ak mal uvedený subjekt v čase predchádzajúcej právnej úpravy rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania, tým, že došlo k zmene právneho predpisu a k zániku inštitútu vedľajšieho účastníka v chápaní predchádzajúcej právnej úpravy, nemôže tento subjekt bez ďalšieho svoje procesné práva a povinnosti stratiť.

18. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Vzhľadom na výsledok konania bola v celom rozsahu v konaní úspešná žalobkyňa, preto jej krajský súd priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu žalobkyni a vzhľadom na vyššie uvedené právne závery aj Združeniu na ochranu občana spotrebiteľa HOOS.

19. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).